

meritum

DAŇ Z PŘÍJMŮ

Novinky zavedené zákonem č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
Aktuální znění pro vyplnění daňového přiznání

2015
12. vydání

Průběžná aktualizace na
www.wolterskluwer.cz/obchod

Wolters Kluwer

meritum

DAŇ Z PŘÍJMŮ

2015

12. vydání

Výklad je zpracován k právnímu stavu ke dni 1. 1. 2015

Wolters Kluwer

Vzor citace: *Meritum Daň z příjmů 2015*. Praha: Wolters Kluwer, a. s., 2015. s. 600

Redakčně zpracováno Hana Baráková, Tereza Šímová

Autor

RNDr. Ivan Brychta	část I, III
Ing. Jiří Vychopeň	část II
Ing. Ivana Pilařová	část IV
doc. Ing. Jiří Strouhal, Ph.D.	část IV, kapitola 3

Aktualizace

Součástí tohoto výkladu je jeho bezplatná elektronická aktualizace při zásadních legislativních změnách do konce roku 2015. Aktualizaci naleznete ve formátu pdf v detailu knihy na **www.wolterskluwer.cz/obchod**. Zákazníci, kteří si knihu zakoupili v e-shopu Wolters Kluwer, automaticky obdrží o nových aktualizacích informační e-mail.

Upozornění

Všechna práva vyhrazena. Žádná část tohoto díla nesmí být reprodukována nebo kopírována v jakékoliv formě, bez předchozího souhlasu nakladatele. Dílo nebo jeho části nelze přetisknout, ani jinak užít včetně užití v elektronické podobě. Chráněno je textové uspořádání i grafická úprava a zapovídá se i jejich napodobování. Právo na ochranu před nekalou soutěží zůstává nedotčeno.

Wolters Kluwer, a. s.
U Nákladového nádraží 6
130 00 Praha 3
tel.: 246 040 400,
fax: 246 040 401
www.wolterskluwer.cz
e-mail: obchod@wolterskluwer.cz

© Wolters Kluwer, a. s., 2015
ISBN: 978-80-7478-737-9 (brož.)
ISBN: 978-80-7478-739-3 (mobi)
ISBN: 978-80-7478-738-6 (pdf)

Vydání dvanácté
Sazba **SERIFA**[®], s. r. o., Jinonická 80, Praha 5
Tisk Sowa Sp. z o.o., ul. Raszynska 13,
05-500 Piaseczno, Poland

Obsah této publikace naleznete také v systému ASPI.

E-kniha je dostupná na www.wolterskluwer.cz/obchod

Obsah

Předmluva	XIII
Zkratky a užití právní předpisy	XIV

ČÁST I	Daň z příjmů fyzických osob
DÍL 1	Obecné principy daně z příjmů fyzických osob

KAPITOLA 1	Předmět daně z příjmů fyzických osob, základní pojmy	3
	1.1 Co je předmětem daně z příjmů fyzických osob	3
	1.2 Co není předmětem daně z příjmů fyzických osob	4
	1.3 Osvobození od daně z příjmů fyzických osob	6
	1.4 Poplatník a plátce daně z příjmů fyzických osob	7
	1.5 Některé další pojmy	8
KAPITOLA 2	Příjmy od daně z příjmů fyzických osob osvobozené	9
	2.1 Osvobození úplatných příjmů	9
	2.2 Osvobození bezúplatných příjmů	20
KAPITOLA 3	Povinnosti vůči správci daně	23
	3.1 Místní příslušnost fyzických osob	23
	3.2 Registrace k dani z příjmů fyzických osob	24
	3.3 Kdy a co podat	25
	3.4 Daňové přiznání k dani z příjmů fyzických osob	26
	3.5 Daňové přiznání v insolvenčním řízení	28
	3.6 Daňové přiznání za zůstavitele	29
	3.7 Dodatečné daňové přiznání	29
	3.8 Placení daně z příjmů fyzických osob	30
KAPITOLA 4	Jak se daň vypočítá	32
	4.1 Obecné schéma zdanění fyzické osoby	32
	4.2 Daňové sazby	35
	4.3 Zvláštní sazba daně	37
KAPITOLA 5	Kontrola ze strany správce daně	38
	5.1 Kontrola, lhůty pro doměření	38
	5.2 Vybrané sankce ze strany správce daně	41

DÍL 2	Daň z příjmů OSVČ
--------------	--------------------------

KAPITOLA 1	Obecné principy stanovení základu daně z příjmů OSVČ	43
	1.1 Rozdělení příjmů OSVČ	43
	1.2 Princip stanovení základu daně z příjmů OSVČ	44
KAPITOLA 2	Vedení účetnictví	45
	2.1 Koho se vedení účetnictví týká	45
	2.2 Odkazy na zákonné normy, které je nutno dodržet	48
KAPITOLA 3	Daňová evidence	49
	3.1 Koho se daňová evidence týká	49
	3.2 Základní principy	50
	3.3 Problematika přechodu na daňovou evidenci	52

KAPITOLA 4	Daň stanovená paušální částkou	53
	4.1 Koho se daň stanovená paušální částkou týká	53
	4.2 Způsob podání žádosti	53
	4.3 Stanovení a splatnost daně	54
	4.4 Kdy je třeba podat přiznání	55
	4.5 Výhody a nevýhody	55
KAPITOLA 5	Daňové výdaje stanovené procentem z příjmů	56
	5.1 Koho se týkají daňové výdaje stanovené procentem z příjmů	56
	5.2 Způsob stanovení výdajů	57
KAPITOLA 6	Společnost (bez právní osobnosti)	59
	6.1 Smluvní vztah	59
	6.2 Vklady (vnosy) do společnosti, majetek získaný činností	60
	6.3 Co a jak lze rozdělit	61
KAPITOLA 7	Spolupracující osoby	62
	7.1 Osoby, na které lze rozdělit příjmy a výdaje	62
	7.2 Co lze rozdělit, limit rozdělení	63
	7.3 Oznamovací povinnost	64
	7.4 Ostatní aspekty spolupráce (placení a rozdělení pojistného, zálohy)	64
KAPITOLA 8	Další speciální ustanovení o zdanění příjmů OSVČ	65
	8.1 Postup u společníka veřejné obchodní společnosti	65
	8.2 Postup u komplementáře komanditní společnosti	66
	8.3 Speciální ustanovení pro příjmy autorů	67
KAPITOLA 9	Ukončení samostatné činnosti	67

DÍL 3	Daň z příjmů zaměstnanců
--------------	---------------------------------

KAPITOLA 1	Obecné principy stanovení základu daně z příjmů zaměstnanců	69
	1.1 Vymezení příjmů ze závislé činnosti	69
	1.2 Nepeněžní příjmy	70
	1.3 Princip zdanění	72
	1.4 Pojistné z mezd	75
KAPITOLA 2	Kdo daň platí	77
	2.1 Zaměstnanec, zaměstnavatel	77
	2.2 Zahraniční zaměstnavatel	78
KAPITOLA 3	Co není předmětem daně, paušální náhrady	78
	3.1 Obecně k tomu, co není předmětem daně	78
	3.2 Náhrady cestovních výdajů	79
	3.3 Ochranné pracovní prostředky, pracovní oblečení	80
	3.4 Zálohy poskytnuté zaměstnanci, náhrada výdajů	81
	3.5 Náhrady za vlastní nářadí	82
	3.6 Vytváření pracovních podmínek zaměstnavatelem	82
	3.7 Paušalizace náhrad	83
KAPITOLA 4	Osvobození od daně	84
	4.1 Obecně k osvobozeným příjmům zaměstnance	84
	4.2 Vzdělávání zaměstnanců	84
	4.3 Stravování zaměstnanců, poskytování nápojů	85
	4.4 Plnění z fondů, ze zisku nebo jako nedaňový náklad	85
	4.5 Zápůjčky zaměstnancům	87
	4.6 Příspěvek na spoření na penzi a soukromé životní pojištění	87

	4.7	Přechodné ubytování	89
	4.8	Ostatní osvobozená plnění	90
KAPITOLA 5		Srážková daň	91
	5.1	Koho se srážková daň týká	91
	5.2	Princip stanovení srážkové daně	91
	5.3	Výhody a nevýhody, roční zúčtování	92
KAPITOLA 6		Vybírání daně srážením záloh	93
	6.1	Výpočet měsíčních záloh	93
	6.2	Prohlášení poplatníka k uplatnění měsíčních slev na dani	95
	6.3	Povinnost odvodu záloh	95
KAPITOLA 7		Roční zúčtování záloh a daňového zvýhodnění	96
	7.1	Koho se týká	96
	7.2	Co podepsat a doložit	97
	7.3	Způsob provedení ročního zúčtování	98
KAPITOLA 8		Povinnosti zaměstnavatele	99
	8.1	Základní povinnosti zaměstnavatele	99
	8.2	Další povinnosti plátce	100
KAPITOLA 9		Kontrola	101
	9.1	Způsob prokazování nezdanitelných částek, slev a zvýhodnění	101
	9.2	Prokázání nezdanitelných částí základu daně	102
	9.3	Prokázání slev na dani	104
	9.4	Prokázání daňového zvýhodnění	104
	9.5	Roční vyúčtování	105
	9.6	Možnosti při chybně sražené dani nebo chybně vyplaceném daňovém bonusu	107
KAPITOLA 10		Postup ve vybraných případech	108
	10.1	Zdaňování příjmů při zaměstnávání na dohody	108
	10.2	Zdaňování příjmů při zaměstnávání cizinců	109

DÍL 4**Daň z příjmů z kapitálového majetku**

KAPITOLA 1	Obecné principy stanovení základu daně z příjmů z kapitálového majetku	111
	1.1 Vymezení příjmů z kapitálového majetku	111
	1.2 Příjem ze spoření na penzi	112
	1.3 Plnění a jiný příjem ze soukromého životního pojištění	113
KAPITOLA 2	Zdanění příjmů z kapitálového majetku	114
	2.1 Princip zdanění	114
	2.2 Zdanění v dílčím základu daně	114
	2.3 Zdanění zvláštní sazbou daně	115
	2.4 Zdanění v případě manželů	115

DÍL 5**Daň z příjmů z nájmu**

KAPITOLA 1	Obecné principy stanovení základu daně z příjmů z nájmu	117
	1.1 Vymezení příjmů z nájmu	117
	1.2 Příjmy z nájmu v případě spoluvlastnictví	118
	1.3 Nepeněžní příjmy v případě nájmu	119
	1.4 Příjem z pachtu obchodního závodu	121

KAPITOLA 2	Zdanění příjmů z nájmu	122
2.1	Základ daně u příjmů z nájmu	122
2.2	Vykazování příjmů a výdajů	123

DÍL 6	Daň z ostatních příjmů
--------------	-------------------------------

KAPITOLA 1	Obecné principy stanovení základu daně z ostatních příjmů	127
1.1	Příležitostné příjmy	127
1.2	Převod věcí	128
1.3	Převod účasti na obchodní korporaci	130
1.4	Zděděná práva	130
1.5	Výživné, důchody, renta, výsluhy	130
1.6	Podíl na likvidačním zůstatku a vypořádací podíl	132
1.7	Příjem z rozpuštění rezervního fondu	133
1.8	Výhry a ceny	133
1.9	Ukončení účasti na společnosti	134
1.10	Převod jmění nebo vypořádání	134
1.11	Jednorázové náhrady práv s povahou opakovaného plnění	135
1.12	Ostatní bezúplatné příjmy	135
1.13	Porušení podmínek pro nezdanitelné části základu daně	136
KAPITOLA 2	Zdanění ostatních příjmů	137
2.1	Základ daně u ostatních příjmů	137
2.2	Zdanění ostatních příjmů u manželů	138
2.3	Zdanění zvláštní sazbou	139
2.4	Osvobození ostatních příjmů	140

ČÁST II	Daň z příjmů právnických osob
----------------	--------------------------------------

KAPITOLA 1	Vymezení právnických osob	141
1.1	Právnické osoby podle občanského zákoníku	141
1.2	Obchodní korporace	142
KAPITOLA 2	Poplatníci daně z příjmů právnických osob	143
2.1	Vymezení poplatníků daně z příjmů právnických osob	143
2.2	Veřejně prospěšný podnik	144
2.3	Základní investiční fond	145
2.4	Registrační povinnost poplatníků daně z příjmů právnických osob	147
2.5	Obchodní majetek poplatníka daně z příjmů právnických osob	148
KAPITOLA 3	Předmět daně z příjmů právnických osob	148
3.1	Co je a co není předmětem daně	148
3.2	Zvláštní ustanovení o předmětu daně veřejně prospěšných poplatníků	151
3.3	Zvláštní ustanovení o předmětu daně osobních obchodních společností a jejich společníků	152

KAPITOLA 4	Osvobození od daně z příjmů právnických osob	153
	4.1 Osvobození od daně	153
	4.2 Osvobození bezúplatných příjmů	160
KAPITOLA 5	Zdaňovací období	161
	5.1 Vymezení zdaňovacího období	161
KAPITOLA 6	Výpočet daně z příjmů právnických osob	163
	6.1 Základ daně z příjmů právnických osob	163
	6.2 Položky snižující základ daně z příjmů právnických osob	164
	6.3 Samostatný základ daně	167
	6.4 Sazba a výpočet daně z příjmů právnických osob	167
KAPITOLA 7	Přiznání k dani z příjmů právnických osob	168
	7.1 Přiznání k dani z příjmů právnických osob za zdaňovací období	168
	7.2 Daňové přiznání k dani z příjmů právnických osob za období, za které se podává daňové přiznání	168
	7.3 Výjimky z povinností podat daňové přiznání k dani z příjmů právnických osob	169
	7.4 Výjimka z oznamovací povinnosti	170
	7.5 Podání daňového přiznání k dani z příjmů právnických osob	170
KAPITOLA 8	Placení daně z příjmů právnických osob	171
	8.1 Splatnost daně z příjmů právnických osob	171
	8.2 Způsob placení daně z příjmů právnických osob	171
	8.3 Zálohy na daň z příjmů právnických osob	172

ČÁST III	Daňové a nedaňové výdaje, úpravy daňového základu
-----------------	--

DÍL 1	Daňové výdaje (náklady)
--------------	--------------------------------

KAPITOLA 1	Pojistné, odvody, ostatní platby ze zákona, daně, poplatky	175
	1.1 Pojistné sociální, zdravotní z mezd	175
	1.2 Pojistné sociální, zdravotní pojištění a důchodové spoření u fyzických osob	176
	1.3 Pojistné ostatní	181
	1.4 Odvod při nezaměstnání povinného podílu občanů se zdravotním postižením	182
	1.5 Daně a poplatky, povinnosti ze zákona	183
	1.6 Náhrada mzdy při dočasné pracovní neschopnosti či karanténě	186
KAPITOLA 2	Rezervy a opravné položky	187
	2.1 Obecné vymezení nákladu, zásady tvorby	187
	2.2 Rezervy	189
	2.3 Opravné položky k pohledávkám	193
KAPITOLA 3	Výdaje ve spojitosti s pohledávkami	199
	3.1 Obecné principy stanovení výdajů ve spojitosti s pohledávkami	199
	3.2 Odpis pohledávky	199
	3.3 Postoupení pohledávky	201
	3.4 Smluvní pokuty a penále	203

KAPITOLA 4	Výdaje na pracovní cesty	204
	4.1 Náhrady cestovních výdajů zaměstnanců	204
	4.2 Cestovní náhrady v ostatních případech	217
	4.3 Paušální výdaj na dopravu silničním motorovým vozidlem	219
KAPITOLA 5	Pracovní a sociální podmínky zaměstnanců	222
	5.1 Závodní stravování	222
	5.2 Další výdaje (náklady) na pracovní a sociální podmínky	227
KAPITOLA 6	Ostatní případy konkrétních daňových výdajů (nákladů)	230
	6.1 Příspěvky právnickým osobám	230
	6.2 Odstupné za uvolnění bytu nebo bytové jednotky	232
	6.3 Smluvní sankce, pokuty a úroky	233
	6.4 Výdaje na slevové karty	233
	6.5 Výdaje (náklady) vynaložené ve společenském zájmu	234
	6.6 Škody a manka	234
	6.7 Likvidace nepotřebných zásob	236
	6.8 Další nerozlišené konkrétní výdaje (náklady)	236
KAPITOLA 7	Daňové výdaje (náklady) vymezené zákonem obecně ...	239
	7.1 Obecné principy posuzování daňových výdajů (nákladů)	239
	7.2 Příklady obecně vymezených výdajů (nákladů)	239

DÍL 2	Nedaňové výdaje (náklady)
--------------	----------------------------------

KAPITOLA 1	Shrnutí problematiky nedaňových výdajů (nákladů)	243
	1.1 Obecné principy vymezení nedaňových výdajů (nákladů)	243
	1.2 Výdaje při uplatňování nákladů procentem z příjmů ...	244
	1.3 Limitované výdaje (náklady)	245
	1.4 Nedaňové výdaje (náklady) v souvislosti s pořízováním majetku	246
KAPITOLA 2	Úroky a jiné finanční náklady	247
	2.1 Finanční náklady při nízké kapitalizaci	247
	2.2 Úroky z odložených částek daní	250
	2.3 Ostatní případy	250
KAPITOLA 3	Vlastní kapitál a daně	251
	3.1 Nedaňové náklady spojené s vlastním kapitálem	251
	3.2 Daně zaplacené za jiného poplatníka	252
KAPITOLA 4	Sankce	253
KAPITOLA 5	Další vybrané nedaňové výdaje (náklady)	254
	5.1 Reprezentace a dary	254
	5.2 Pohledávky, opravné položky a odpisy pohledávek ...	256
	5.3 Oceňovací rozdíl a goodwill	256

DÍL 3	Položky upravující základ daně
--------------	---------------------------------------

KAPITOLA 1	Úprava základu daně	259
	1.1 Obecné zásady stanovení základu daně	259
	1.2 Položky, o které se základ daně sníží	261
	1.3 Položky, o které lze základ daně snížit	262
	1.4 Položky, které se do základu daně nezahrnou	264

	1.5 Položky, o které se základ daně zvýší	266
	1.6 Úpravy základu daně v ostatních speciálních případech	271
KAPITOLA 2	Snížení základu daně u fyzických osob (mimo dary)	272
	2.1 Obecně ke snížení základu daně	272
	2.2 Úroky ze stavebního spoření, hypotečních úvěrů a jim podobných produktů	273
	2.3 Spoření na penzi	275
	2.4 Soukromé životní pojištění	277
	2.5 Příspěvek odborovému svazu	277
	2.6 Úhrada za zkoušky ověřující výsledky dalšího vzdělávání	278
KAPITOLA 3	Odčitatelné položky	278
	3.1 Obecné možnosti odpočtu	278
	3.2 Odpočet na podporu výzkumu a vývoje	279
	3.3 Odpočet na podporu odborného vzdělávání	281
KAPITOLA 4	Bezúplatná plnění (dary)	282
	4.1 Obecné předpoklady pro odpočet hodnoty bezúplatných plnění (darů)	282
	4.2 Okruh příjemců a účel poskytnutí bezúplatného plnění	283
	4.3 Poskytnutí bezúplatných plnění u veřejné obchodní společnosti a komanditní společnosti	285
KAPITOLA 5	Odpočet ztráty z předchozích období	285
	5.1 Do kdy lze ztrátu uplatnit	285
	5.2 Daňová ztráta	286
	5.3 Uplatnění ztráty u fyzické osoby	288
	5.4 Uplatnění ztráty u právnické osoby	288
KAPITOLA 6	Aplikace snížení základu daně	290

DÍL 4	Položky snižující daň, zápočet záloh a daní zaplacených v zahraničí
--------------	--

KAPITOLA 1	Slevy na dani	293
	1.1 Přehled slev na dani z příjmů	293
	1.2 Slevy na zaměstnance se zdravotním postižením	293
KAPITOLA 2	Investiční pobídky	297
	2.1 Podmínky pro získání slevy	297
	2.2 Výše slevy pro nového investora	299
	2.3 Výše slevy pro existující podnikatelský subjekt	301
	2.4 Nedodržení podmínek pro slevy	302
KAPITOLA 3	Osobní slevy na dani u fyzické osoby	303
	3.1 Základní sleva na poplatníka	303
	3.2 Sleva na dani na invaliditu a na studenta	304
	3.3 Sleva na dani na manžela (manželku) a jeho (její) invaliditu	305
	3.4. Sleva za umístění dítěte	306
KAPITOLA 4	Daňové zvýhodnění (daňový bonus)	307
	4.1 Obecné podmínky pro poskytnutí daňového zvýhodnění	307
	4.2 Způsob aplikace	309
	4.3 Daňové zvýhodnění (daňový bonus) u zaměstnance	310

KAPITOLA 5	Daň zaplacená v zahraničí	311
	5.1 Obecné principy zohlednění daně zaplacené v zahraničí	311
	5.2 Principy vyloučení dvojího zdanění	313
KAPITOLA 6	Daň (záloha na daň) zaplacená v tuzemsku	316

ČÁST IV Majetek a zásoby

DÍL 1 Hmotný majetek odpisovaný

KAPITOLA 1	Obecné principy hmotného majetku odpisovaného	319
	1.1 Budovy, stavby, jednotky	320
	1.2 Samostatné hmotné movité věci	321
	1.3 Soubory hmotných movitých věcí	323
	1.4 Pěstitelské celky	324
	1.5 Dospělá zvířata a jejich skupiny	325
	1.6 Jiný majetek	326
KAPITOLA 2	Kdo odpisuje, pokračování v odpisování	328
KAPITOLA 3	Ocenění hmotného majetku odpisovaného	332
KAPITOLA 4	Rozdělení majetku do odpisových skupin	336
KAPITOLA 5	Způsoby odpisování	337
	5.1 Obecné principy odpisování	337
	5.2 Odpisy rovnoměrné	342
	5.3 Odpisy zrychlené	345
	5.4 Ostatní způsoby odpisování	348
	5.5 Přerušování odpisování	350
KAPITOLA 6	Technické zhodnocení hmotného majetku odpisovaného	351
	6.1 Obecné principy technického zhodnocení	351
	6.2 Odpis technického zhodnocení vlastníkem	357
	6.3 Odpis technického zhodnocení nájemcem nebo uživatelem	360
	6.4 Specifické případy technického zhodnocení	362
KAPITOLA 7	Odpisování ve speciálních případech	364
KAPITOLA 8	Opravy a údržba hmotného majetku odpisovaného	366
	8.1 Obecné principy oprav a údržby	366
	8.2 Opravy prováděné vlastníkem	368
	8.3 Opravy prováděné nájemcem	370
	8.4 Ostatní případy oprav	371
KAPITOLA 9	Vyřazení hmotného majetku odpisovaného	372
	9.1 Prodej majetku	372
	9.2 Vyřazení a likvidace majetku z důvodu jeho stáří	374
	9.3 Vyřazení z důvodu škody	375
	9.4 Ostatní případy vyřazení majetku	376

DÍL 2 Hmotný majetek neodpisovaný

KAPITOLA 1	Obecné principy hmotného majetku neodpisovaného	381
KAPITOLA 2	Technické zhodnocení hmotného majetku neodpisovaného	387

KAPITOLA 3	Opravy a údržba hmotného majetku neodpisovaného	388
KAPITOLA 4	Vyřazení hmotného majetku neodpisovaného	388

DÍL 3	Nehmotný majetek
--------------	-------------------------

KAPITOLA 1	Obecné principy nehmotného majetku	391
KAPITOLA 2	Odpis nehmotného majetku	396
	2.1 Odpis nehmotného majetku zaevidovaného do 31. 12. 2000	398
	2.2 Odpis nehmotného majetku zaevidovaného od 1. 1. 2001 do 31. 12. 2003	398
	2.3 Odpis nehmotného majetku zaevidovaného od 1. 1. 2004	399
KAPITOLA 3	Technické zhodnocení nehmotného majetku	401
KAPITOLA 4	Vyřazení nehmotného majetku	406

DÍL 4	Finanční majetek
--------------	-------------------------

KAPITOLA 1	Akcie	407
	1.1 Obecné principy akcií	407
	1.2 Nabytí akcií, ocenění	407
	1.3 Zvýšení, snížení reálné hodnoty akcie	409
	1.4 Pozbytí akcií (prodej, převod, ztráta) a související daňový režim	411
KAPITOLA 2	Ostatní účasti (podíly) na společnostech a družstvu	412
	2.1 Obecné principy ostatních účastí (podílů)	412
	2.2 Nabytí podílu, ocenění	413
	2.3 Zvýšení, snížení hodnoty podílu	415
	2.4 Pozbytí podílu	415
KAPITOLA 3	Deriváty	416
KAPITOLA 4	Směnky	426
	4.1 Obecné principy směnek	426
	4.2 Nabytí směnky	427
	4.3 Pozbytí směnky	428
KAPITOLA 5	Prodej obchodního závodu	428
	5.1 Obecné principy prodeje obchodního závodu	428
	5.2 Prodej obchodního závodu z pohledu prodávajícího	430
	5.3 Prodej obchodního závodu z pohledu kupujícího	433

DÍL 5	Drobný majetek, zásoby
--------------	-------------------------------

KAPITOLA 1	Drobný hmotný majetek	439
KAPITOLA 2	Drobný nehmotný majetek	441
KAPITOLA 3	Zásoby	443
	3.1 Obecné principy zásob	443
	3.2 Materiál	446
	3.3 Zboží	449
	3.4 Nedokončená výroba	451

DÍL 6	Nájem a výpůjčka majetku
KAPITOLA 1	Nájem majetku 453
KAPITOLA 2	Finanční leasing 458
KAPITOLA 3	Provozní výlohy 470
KAPITOLA 4	Technické zhodnocení při nájmu majetku 471
PŘÍLOHA 1	Formuláře týkající se daně z příjmů
	1.1 Prohlášení poplatníka daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti 475
	1.2 Potvrzení o zdanitelných příjmech ze závislé činnosti a o sražených zálohách na daň 481
	1.3 Výpočet daně a daňového zvýhodnění u daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti 484
	1.4 Vyúčtování daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti 487
	1.5 Vyúčtování daně vybírané srážkou podle zvláštní sazby daně z příjmů fyzických osob 503
	1.6 Přiznání k dani z příjmů fyzických osob 510
	1.7 Přiznání k dani z příjmů fyzických osob u zaměstnance 523
	1.8 Přiznání k dani z příjmů právnických osob za zdaňovací období 2014 529
	1.9 Hlášení k záloze na pojistné na důchodové spoření ... 545
	1.10 Vyúčtování pojistného na důchodové spoření 548
	1.11 Potvrzení o zdanitelných příjmech ze závislé činnosti zdaněných srážkovou daní 553
PŘÍLOHA 2	Sazby stravného při pracovní cestě v České republice, sazby základních náhrad jízdních výdajů a průměrné ceny pohonných hmot pro rok 2015 555
PŘÍLOHA 3	Základní sazby stravného v cizí měně pro rok 2015 556
PŘÍLOHA 4	Třídění hmotného majetku do odpisových skupin 560
Věcný rejstřík	 569

Předmluva

meritum Daň z příjmů 2015 obsahuje z hlediska praktického využití **srozumitelný výklad problematiky daní z příjmů** a je koncipováno jako **každodenní pomůcka** pro všechny, kteří se chtějí v této oblasti orientovat. Publikace je rozdělena do čtyř částí:

- daň z příjmů fyzických osob,
- daň z příjmů právnických osob,
- daňové výdaje,
- majetek a zásoby.

Před každou částí je zařazen **přehled novinek pro rok 2015** s výčtem novel a změn, které se dané oblasti týkají.

Výklad je doplněn o přílohy – veškeré tiskopisy týkající se daně z příjmů s konkrétními příklady vyplnění formulářů, přehled cestovních náhrad, tabulka zahraničního stravného a v neposlední řadě zařazení majetku do odpisových skupin – a je **zpracován ve znění právních předpisů k 1. 1. 2015, včetně novinek souvisejících s rekodifikací soukromého práva novým občanským zákoníkem**.

Výhodou **meritum** je **přehledná a praktická struktura textů**, které odpovídá i **grafické odlišení** jeho jednotlivých částí.

V publikaci **meritum** se budete snadno orientovat také díky tzv. **marginálním číslům**, která jsou uvedena na okraji stran, na úrovni stejného řádku či odstavce, kde se nachází pojem, k němuž se vztahují. Marginální čísla vám pomohou jednoduše vyhledávat požadované oblasti buď ucelené, nebo jejich jednotlivé dílčí části či pojmy (pomocí *Věcného rejstříku* na konci publikace). Marginální čísla jsou uváděna také v textu jako odkaz na pojem či kapitolu, který s danou problematikou souvisí nebo je na jiném místě publikace podrobněji rozebrán (odkazy jsou značeny symbolem ¶, za nímž následuje příslušné marginální číslo, např. „[¶1000]“).

Pro případné **vyhledání právní úpravy** vysvětlovaného problému jsou v textech uváděny na okraji stran, příp. v závorkách v textu, konkrétní odkazy (např. [§ 5 odst. 1 ZU]). Ke snadné orientaci v textu a práci s ním přispívá také přehled *Zkratky a užití právní předpisy*.

Součástí tohoto výkladu je jeho bezplatná elektronická aktualizace při zásadních legislativních změnách do konce roku 2015. Aktualizaci naleznete ve formátu pdf v detailu knihy na www.wolterskluwer.cz/obchod. Zákazníci, kteří si knihu zakoupili v e-shopu Wolters Kluwer, automaticky obdrží o nových aktualizacích informační e-mail.

Věříme, že oceníte přehlednost a srozumitelnost výkladu a že vám **meritum** Daň z příjmů 2015 poskytne řešení vašich každodenních problémů. Uvítáme jakékoli vaše podněty či připomínky k obsahu i formě výkladu.

Redakce **meritum**

Zkratky a užití právních předpisů

Zkratky užitých právních předpisů

zkratka	název předpisu	číslo předpisu
DŘ	daňový řád	zákon č. 280/2009 Sb.
OBZ	obchodní zákoník	zákon č. 513/1991 Sb. (zrušen k 31. 12. 2013)
NOZ	občanský zákoník	zákon č. 89/2012 Sb.
PVZÚ	vyhláška, kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou podnikateli účtujícími v soustavě podvojného účetnictví	vyhláška č. 500/2002 Sb.
ZDDPN	zákon o dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitostí	zákon č. 357/1992 Sb. (zrušen k 31. 12. 2013)
ZDP	zákon o daních z příjmů	zákon č. 586/1992 Sb.
ZDPH	zákon o dani z přidané hodnoty	zákon č. 235/2004 Sb.
ZO340	zákonné opatření Senátu o dani z nabytí nemovitých věcí	zákonné opatření Senátu č. 340/2013 Sb.
ZOK	zákon o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích)	zákon č. 90/2012 Sb.
ZOM	zákon o oceňování majetku	zákon č. 151/1997 Sb.
ZoR	zákon o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů	zákon č. 593/1992 Sb.
ZP	zákoník práce	zákon č. 262/2006 Sb.
ZPSZ	zákon o pojistném na sociální zabezpečení	zákon č. 589/1992 Sb.
ZPVZP	zákon o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění	zákon č. 592/1992 Sb.
ZSD	zákon o spotřebních daních	zákon č. 353/2003 Sb.
ZSDP	zákon o správě daní a poplatků	zákon č. 337/1992 Sb. (zrušen k 31. 12. 2010)
ZÚ	zákon o účetnictví	zákon č. 563/1991 Sb.
ZVB	zákon o vlastnictví bytů	zákon č. 72/1994 Sb.
ZZ	zákon o zaměstnanosti	zákon č. 435/2004 Sb.
ŽZ	živnostenský zákon	zákon č. 455/1991 Sb.

Ostatní zkratky

zkratka	pojem
a. s.	akciová společnost
BSM	bezpodílové spoluvlastnictví manželů
cit. z.	citovaného zákona
čj.	číslo jednací
čl.	článek
ČNB	Česká národní banka
DIČ	daňové identifikační číslo
DNM	dlouhodobý nehmotný majetek
DPH	daň z přidané hodnoty
EHS	Evropské hospodářské společenství
ES	Evropská společenství
EU	Evropská unie
FVE	fotovoltaická elektrárna
GFŘ	Generální finanční ředitelství
IČ	identifikační číslo
k. s.	komanditní společnost
MF	Ministerstvo financí
MÚS	mezinárodní účetní standard
NATO	North Atlantic Treaty Organization (Severoatlantický pakt)
NM	nehmotný majetek
přech.	přechodná
s. r. o.	společnost s ručením omezeným
Sb.	Sbírka zákonů
sp. zn.	spisová značka
SKP	standardní klasifikace produkce
v. o. s.	veřejná obchodní společnost
vs.	versus
TZ	technické zhodnocení

ČÁST I

Daň z příjmů fyzických osob

NOVELIZACE PRO ROK 2015

Zákon č. 267/2014 Sb. mění ZDP od 1. 1. 2015 (některé změny účinné i zpětně pro rok 2014), vybrané změny v paragrafech k 1. části

§ 3	přesun nedanění majetkového prospěchu s určitými změnami do osvobozených bezúplatných příjmů
§ 4	obsahuje již jen osvobození vybraných úplatných příjmů pětiletý časový test u prodeje podílů zachován i při prodeji části podílů
§ 4a	obsahuje již jen osvobození vybraných bezúplatných příjmů povinnost použít přijaté prostředky na studium léčení apod. do konce následujícího roku
§ 6	osvobození bezúročné zápůjčky limitováno výší jistiny 300 000 Kč sankce za předčasný výběr u soukromého životního pojištění
§ 7	omezení procentních výdajů i pro zemědělce a živnostníky úpravy pro srážkovou daň autorů
§ 10	zdanění příjmu z rozpuštění rezervního fondu
§ 13	zdanění členů rodinného závodu jako u spolupracujících osob
§ 38g	zrušení povinnosti podat příznání jen z důvodů aplikace solidární daně na zálohu na daň ze závislé činnosti rozšíření povinnosti podávání příznání pro případy výplaty ze soukromého životního pojištění
§ 38i	úprava postupu pro případ, kdy je chybou zaměstnance sražena nižší daň či vyplacen vyšší daňový bonus
§ 38k, § 38l	povinnosti zaměstnance ve vztahu k uplatnění slevy za umístění dítěte a daňového zvýhodnění na děti
§ 38o	zvláštní ustanovení o pokutě za opožděné tvrzení daně
§ 38p	zvláštní ustanovení o penále

DÍL 1

Obecné principy daně z příjmů fyzických osob

KAPITOLA 1

Předmět daně z příjmů fyzických osob, základní pojmy

1.1 Co je předmětem daně z příjmů fyzických osob

Předmětem daně z příjmů fyzických osob jsou příjmy:

- ze samostatné činnosti (§ 7 ZDP [§1146], [§1148]),
 - ze závislé činnosti (§ 6 ZDP [§1264], [§1266]),
 - z kapitálového majetku (§ 8 ZDP [§1444]),
 - z nájmu (§ 9 ZDP [§1470]) a
 - ostatní příjmy (§ 10 ZDP [§1518]),
- a to jak peněžní, tak i nepeněžní (v naturální nebo jiné podobě, např. dosažené směnou).

Každý z těchto pěti druhů příjmů je označován též jako tzv. **dílčí základ daně**.

Zatímco vyčíslení peněžního příjmu je dáno hodnotou získaných finančních prostředků, v případě **nepeněžního příjmu** je třeba určit jeho **ocenění** (finanční hodnotu). K tomu slouží zvláštní právní předpis – ZOM. ZDP však může ocenění stanovit i jinak, např. v případech:

- spočívá-li příjem v jiném majetkovém prospěchu, jehož obsahem je opakující se plnění na dobu neurčitou, dobu života člověka nebo dobu delší než pět let, ocenění se provede jako pětinasobek hodnoty ročního plnění,
- ocenění podle účetních předpisů (ZÚ),
- ocenění u nepeněžitého příjmu zaměstnance při bezplatném poskytnutí motorového vozidla k používání pro služební i soukromé účely (§ 6 odst. 6 ZDP [§1270]),
- posuzování příjmů získaných směnou jako příjmů získaných prodejem (§ 23 odst. 6 ZDP),
- ocenění nepeněžního příjmu pronajímatele v podobě plnění nájemce hradícího technické zhodnocení pronajatého majetku (nejčastěji nemovité věci) [§ 23 odst. 6 písm. a) ZDP [§12872]] nebo
- ocenění bezúplatného příjmu veřejně prospěšného poplatníka [§ 23 odst. 6 písm. b) ZDP [§1625]].

K ocenění nepeněžních příjmů vyžaduje ZDP v některých případech ocenění znaleckým posudkem [např. v některých případech technického zhodnocení prováděného nájemcem na najaté věci – § 23 odst. 6 písm. a) ZDP [§12872]].

1000§ 3 odst. 1, 2
a 3 ZDP**1002****1004**

Pokud je příjem předmětem daně, nemusí ještě nutně dojít k jeho zdanění. Příjmy fyzických osob, které jsou od daně osvobozeny, jsou rozebírány v [§1018] (obecné případy úplatných příjmů v § 4 ZDP a bezúplatných příjmů v § 4a ZDP), vč. případů řešených do 31. 12. 2013 samostatným zákonem prostřednictvím daně dědické [§1062] a daně darovací [§1064], a dále v částech u jednotlivých dílčích základů daně (§ 6 odst. 9 ZDP [§1312], § 10 odst. 3 ZDP [§1596], vč. některých dalších osvobození převzatých z daně darovací).

Princip zdanění fyzických osob je popsán v [§1108].

1.2 Co není předmětem daně z příjmů fyzických osob

1006

§ 3 odst. 4 ZDP

Předmětem daně z příjmů fyzických osob nejsou:

- a) příjmy získané nabytím akcií nebo podílových listů, a to v případě jejich získání v privatizaci (z. č. 92/1991 Sb., o podmínkách převodu majetku státu na jiné osoby),
- b) příjmy získané vydáním majetku (podle restitučních zákonů upravujících restituci majetku),
- c) příjem převodem majetku mezi osobami blízkými (§ 22 NOZ) v souvislosti s předčasným ukončením provozování zemědělské činnosti zemědělského podnikatele [§2216] (je označováno také jako převod rodinných farem), od roku 2014 za podmínky, že bude osoba blízká v činnosti zemědělského podnikatele pokračovat alespoň do konce třetího zdaňovacího období následujícího po ukončení provozování činnosti zemědělského podnikatele převádějícího tento majetek (s výjimkou nepokračování z důvodu smrti),

POZNÁMKA

Při porušení této podmínky se stanou tyto příjmy předmětem daně, a bude nutné podat daňové přiznání nebo dodatečné daňové přiznání [§1092]. Pokud však bude podáno a případná daň z něho plynoucí uhrazena nejpozději do dne, kdy je povinnost podat daňové přiznání za období, v němž došlo k porušení podmínky, bude to alespoň bez sankcí (viz též obdobný postup při změně vykazování výdajů a související příklad [§1164]).

- d) úvěry a zápůjčky, avšak s výjimkou:
 - částky, o kterou převyší u věřitele příjem z postoupení pohledávky za dlužníkem hodnotu původní pohledávky z titulu zápůjčky či úvěru,
 - příjmu poplatníka s daňovou evidencí (§ 7b ZDP [§1174]) z eskontního úvěru ze směnky, kterou je hrazena pohledávka,

POZNÁMKA

1008

Podstata **eskontního úvěru** je ta, že dodavatel místo úhrady pohledávky vystaví odběrateli směnku, na základě které banka odběrateli poskytne úvěr. Přijatý úvěr je chápán u osoby vedoucí daňovou evidenci [§1174] jako úhrada (částečná úhrada) dané pohledávky, čili příjmem podléhající dani.

- e) příjmy z rozšíření nebo vypořádání společného jmění manželů (§ 735 NOZ),

POZNÁMKA

Společné jmění manželů je tvořeno tím, co manželům náleží, má majetkovou hodnotu a není vyloučeno z právních poměrů. Společné jmění může podléhat:

- zákonnému režimu (kdy NOZ specifikuje, co je a co není jeho součástí),
- smluvnému režimu (dohodnutému snoubenci nebo manželi formou veřejné listiny), anebo
- režimu založenému na rozhodnutí soudu (soud může na návrh některého z manželů společné jmění zúžit či rozšířit).

Úprava společného jmění manželů je vymezena v části NOZ věnované manželskému majetkovému právu.

- f) příjem plynoucí z vypořádání spoluvlastnictví rozdělením věci podle velikosti jejich spoluvlastnických podílů,
- g) příjem z výměny pozemků při pozemkových úpravách (z. č. 139/2002 Sb. upravující pozemkové úpravy), s výjimkou části pozemku, který je stavbou,
- h) příjmy, které žalující fyzická osoba vysoudí na České republice u Evropského soudu pro lidská práva, a to včetně příjmů z mimosoudního vyrovnání (smírného urovnání záležitosti), ke kterému se Česká republika zavázala, a také příjmy plynoucí z titulu odškodnění přiznaného mezinárodním trestním soudem či tribunálem splňující alespoň jednu z podmínek uvedených v § 145 odst. 1 zákona o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních,
- i) příjmy tzv. au-pair – za výpomoc s domácími pracemi, jde-li o příjem k uspokojování základních sociálních, kulturních nebo vzdělávacích potřeb; osvobození lze vztáhnout jak na poplatníka-rezidenta v České republice, vypomáhajícího s pracemi v zahraničí, tak na nerezidenta [§1030] v České republice, který naopak vypomáhá v tuzemsku,
- j) částka uhrazená zdravotní pojišťovnou, o kterou byl překročen limit regulačních poplatků a doplatků na léčiva nebo potraviny.

POZNÁMKA

Limit regulačních poplatků, které jsou pacienti povinni hradit u lékařů nebo v lékárnách, je 5 000 Kč ročně (pouze u důchodců od 65 let výše a u dětí mladších 18 let věku je tento limit snížen na polovinu). Částku uhrazenou nad tento limit pojišťovna pacientovi zpětně vrátí.

Další **vyloučené příjmy** ze zdanění fyzické osoby jsou vymezeny **pro zaměstnance**, tj. osoby s příjmy ze závislé činnosti:

- a) do výše stanovené ZP pro zaměstnance státních organizací [§1292] nejsou předmětem daně náhrady cestovních výdajů, a to jak v případě poskytnutí zaměstnancům [§ 6 odst. 7 písm. a) ZDP [§1292]], tak v případě poskytnutí společníkům veřejných obchodních společností a komplementářům komanditních společností (§ 7 odst. 10 ZDP),
- b) předmětem daně není ani hodnota bezplatného stravování poskytovaná zaměstnancům zaměstnavatelem na pracovních cestách [§ 6 odst. 7 písm. a) ZDP [§1292]],
- c) hodnota osobních ochranných pracovních prostředků, pracovních oděvů a obuvi, stejnojmenných, pracovního oblečení určeného zaměstnavatelem pro výkon zaměstnání, včetně nákladů na jejich udržování [§ 6 odst. 7 písm. b) ZDP [§1296]],

1010

§ 708 NOZ a násl.

1012

§ 16b

z. č. 48/1997 Sb.

1016

§ 6 odst. 7 ZDP

- d) hodnota ochranných nápojů poskytovaných v rozsahu stanoveném nařízením vlády č. 361/2007 Sb. [§1300], [§1320],
- e) hodnota mycích, čistících a dezinfekčních prostředků poskytovaných v rozsahu stanoveném ZP [§ 6 odst. 7 písm. b) ZDP [§1298]],
- f) náhrady za opotřebení vlastního nářadí, zařízení a předmětů potřebných pro výkon práce poskytované zaměstnanci podle ZP [§ 6 odst. 7 písm. d) ZDP [§1306]],
- g) částky, kterými zaměstnavatel hradí zaměstnanci prokázané výdaje, které za zaměstnavatele vynaložil ze svého tak, jako by je vynaložil přímo zaměstnavatel (např. poplatky za pracovní telefonní hovory uskutečněné soukromým telefonem zaměstnance) [§ 6 odst. 7 písm. c) ZDP [§1304]],
- h) náhrady poskytnuté zaměstnanci nejsou jeho příjmem i v případě, že jsou poskytnuty paušální částkou stanovenou zaměstnavatelem na základě kalkulace skutečných výdajů (§ 6 odst. 8 ZDP, § 182 ZP [§1310]),
- i) povinná plnění zaměstnavatele na vytváření a dodržování pracovních podmínek pro výkon práce stanovená právním předpisem, kterým může být např. z. č. 309/2006 Sb., o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci [§ 6 odst. 7 písm. e) ZDP [§1308]].

1.3 Osvobození od daně z příjmů fyzických osob

1018
§ 4, § 4a ZDP

Zákon o daních z příjmů vyjmenovává obecné tituly pro **osvobození příjmů od daně z příjmů fyzických osob**, a to jak v případě úplatných příjmů, tak v případě příjmů bezúplatných. V některých případech je možné osvobození příjmů uplatnit u jednotlivých dílčích základů daně (pro závislou činnost v § 6 odst. 9 ZDP [§1312] a pro ostatní příjmy v § 10 odst. 3 ZDP [§1596]).

Podrobně se obecnému osvobození příjmů věnuje [§1042] a násl. se zvláštním zřetelem na osvobození příjmů do konce roku 2013 podléhajících dani dědické [§1062] a darovací [§1064]. Zde uvádíme pouze obecné principy.

1020

Osvobození může být spjata s určitou **časovou lhůtou**, po jejímž uplynutí je příjem od daně z příjmů osvobozen.

POZNÁMKA

§ 33 DŘ

Lhůty v daňovém řízení upravuje DŘ. Pravidla pro počítání lhůt lze zjednodušit takto (neuvádíme pravidla pro lhůty kratší než jeden den, neboť k nim může dojít pouze ve výjimečných situacích):

- lhůta začíná běžet dnem následujícím po dni, kdy došlo ke skutečnosti určující počátek lhůty,
- lhůta určená podle týdnů, měsíců nebo let končí uplynutím toho dne, který se svým jménem nebo číselným označením shoduje se dnem, kdy započal běh lhůty (není-li takový den v měsíci, končí lhůta posledním dnem měsíce),
- případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den (takto se konec lhůty posouvá nejenom pro úkony vůči správci daně, ale také pro úkony obráceným směrem, tj. k daňovému subjektu).

§ 605 až 608 NOZ

I přes v předchozím uvedené vymezení počítání lhůt v DŘ se v případě počítání času pro účely osvobození od daně z příjmů (které je svázané s vlastnictvím, nikoliv s daňovým řízením) vychází z úpravy občanskoprávní, upravené v občanském zákoníku. Ta se odlišuje

zejména tím, že její konec v případě, kdy je určena podle týdnů, měsíců nebo let, připadá na den, který se pojmenováním nebo číslem shoduje se dnem, na který připadá skutečnost, od níž se lhůta nebo doba počítá (není-li takový den v posledním měsíci, případně konec lhůty nebo doby na poslední den měsíce).

PŘÍKLAD

K osvobození příjmů při prodeji nemovité věci, pokud v nich prodávající neměl určitý čas před prodejem bydliště [§ 4 odst. 1 písm. a) ZDP, [11042]], se váže test pěti let od nabytí vlastnictví [§ 4 odst. 1 písm. b) ZDP, [11044]]. Pokud vlastnil prodávající nemovitou věc od 1. 7. 2010, běh pětileté lhůty podle občanského práva končí 1. 7. 2015.

Má-li se správně odvodit doba vlastnictví, je třeba přesně určit, kdy došlo k nabytí a pozbytí věci.

V obecných případech (§ 1099 NOZ) lze vlastnictví k věci určené jednotlivě nabyt už samotnou smlouvou k okamžiku její účinnosti. NOZ však zároveň říká, že zákon může stanovit jiný okamžik.

Speciálním případem nabytí vlastnictví je u nemovitých věcí zapsaných ve veřejném seznamu (např. v příkladu zmíněném katastru nemovitostí), kdy se nabývá věc do vlastnictví zápisem do takového seznamu.

Občanský zákoník vyjmenovává další časté či méně časté způsoby nabývání vlastnictví (např. vydržení – § 1089 až 1098 NOZ anebo nabytí vlastnického práva od neoprávněného – § 1109 až 1113 NOZ).

Některá ustanovení ZDP mají speciální úpravu po případy společného jmění manželů. To je definováno v části NOZ vymezující manželské majetkové právo (§ 708 NOZ, [11010]) a charakteristickým rysem je to, že může vzniknout jen mezi manžely. Speciální úpravy ZDP u jednotlivých dílčích základů daně stanoví, jak se zdaňují příjmy z majetku, který je ve společném jmění manželů [11462], [11478] a [11590].

1.4 Poplatník a plátce daně z příjmů fyzických osob

Poplatníky daně z příjmů fyzických osob mohou být pouze fyzické osoby, nikoliv právnické osoby. Jejich základní rozdělení je podle toho, zda jsou či nejsou daňovými rezidenty v České republice.

1022

§ 2 odst. 1 ZDP

Pokud mají fyzické osoby na území České republiky bydliště nebo se zde obvykle zdržují, mají daňovou povinnost v České republice neomezenou, tj. vztahuje se:

§ 2 odst. 2 ZDP

- jak na příjmy plynoucí ze zdrojů na území České republiky,
- tak i na příjmy plynoucí ze zdrojů v zahraničí.

Tito poplatníci jsou označováni jako **rezidenti** v České republice.

1024

Bydlištěm na území České republiky se pro účely ZDP rozumí místo, kde má poplatník stálý byt za okolností, z nichž lze usuzovat na jeho úmysl trvale se v tomto bytě zdržovat.

1026

§ 2 odst. 4 ZDP

POZNÁMKA

Nejde tedy o trvalé bydliště zapsané v občanském průkazu, i když ve většině případů je to jedno a to samé.

1028

Pod pojmem „**obvykle se zdržuje na území České republiky**“ ZDP rozumí fyzické osoby, které na území České republiky pobývají alespoň 183 dnů v příslušném kalendářním roce, a to souvisle nebo v několika obdobích. Do doby 183 dnů se započítává každý započatý den pobytu.

1030

§ 2 odst. 3 ZDP

Ostatní poplatníci, tzv. **nerezidenti** v České republice, tj. ti, kteří:

- nemají v České republice bydliště a ani se zde obvykle nezdržují, anebo
 - o nichž to stanoví mezinárodní smlouvy,
- mají daňovou povinnost, která se vztahuje jen na příjmy plynoucí ze zdrojů na území České republiky (§ 22 ZDP).

Poplatníci, kteří se na území České republiky zdržují za účelem studia nebo léčení, jsou daňovými nerezidenty a mají daňovou povinnost, jež se vztahuje pouze na příjmy plynoucí ze zdrojů na území České republiky, i v případě, že se na území České republiky obvykle zdržují.

§ 38c odst. 1 ZDP

1032

Zatímco poplatník je osoba, jejíž příjmy, majetek nebo úkony jsou přímo podrobeny dani, **plátcem daně z příjmů fyzických osob** se rozumí osoba, která je v návaznosti na příslušná ustanovení ZDP povinna odvést správci daně daň nebo zálohu na daň, které jsou vybrány od poplatníků nebo poplatníkům sražený.

V případě daně z příjmů je jako plátcem daně označován zaměstnavatel u příjmů ze závislé činnosti (§ 6 ZDP [§11264]), u příjmů zdaněných srážkovou daní (§ 36 ZDP) je plátcem daně subjekt vyplácející daný příjem. Plátcem daně je rovněž osoba, která odvádí úhradu na zajištění daně.

POZNÁMKA

Platí, že:

- poplatník daně není v určitých případech plátcem daně z příjmů fyzických osob,
- plátcem daně z příjmů fyzických osob nemusí být nutně fyzická osoba (např. v situaci, kdy jde o zaměstnavatele-právníckou osobu).

1.5 Některé další pojmy

1034

§ 4 odst. 4 ZDP

Důležitým pojmem pro daň z příjmů fyzických osob je **obchodní majetek**. Zákon jím označuje část majetku fyzické osoby:

- které jsou ve vlastnictví poplatníka a
- o které bylo nebo je účtováno, anebo je nebo byla uvedena v daňové evidenci [§11174].

VÝJIMKA

Obchodním majetkem není takový majetek, o kterém je účtováno nebo je součástí evidence podle § 9 odst. 6 ZDP, tedy majetek používaný k dosažení příjmů z nájmu zdaňovaných v rámci § 9 ZDP [§11470].

1036

Dnem vyřazení majetku z obchodního majetku poplatníka se rozumí den, kdy poplatník o tomto majetku naposledy účtoval (v souladu s ustanoveními ZÚ) nebo jej naposledy uváděl v daňové evidenci.

Pro majetek, který byl někdy v obchodním majetku, platí určitá omezení, co se týká jeho osvobození při pozdějším prodeji (blíže viz detailní popis v [11042] a násl.).

Zákon o daních z příjmů obsahuje některé důležité pojmy formou obecných společných definic (§ 21b až 21h ZDP). Pro účely zdanění fyzických osob uvedme zejména:

- vymezení pojmu **manžel (manželka)**, kterým je pro účely daní z příjmů chápán také partner podle zákona č. 115/2006 Sb., upravujícího registrované partnerství; to má dopad do všech ustanovení, která řeší nějaké speciální postupy v návaznosti na manžela (manželku), např. při otázce spolupráce manželů (§ 13 ZDP, [11226]) anebo u slevy na manžela (§ 35ba ZDP, [112314]),
- vymezení pojmu **společně hospodařící domácnost**, kterou se pro účely daní z příjmů rozumí společenství fyzických osob, které spolu trvale žijí a společně uhrazují náklady na své potřeby, a
- úpravu, podle níž se ustanovení zákona o daních z příjmů hovořící o jednotce a o nemovité věci použijí obdobně i na jednotku, která je vymezena podle zákona o vlastnictví bytů, spolu se s ní spojeným podílem na společných částech domu, a pokud je s ní spojeno vlastnictví k pozemku, tak i spolu s podílem na tomto pozemku.

1038

§ 21e odst. 3 ZDP

1040

§ 21e odst. 4 ZDP

§ 21b

odst. 4 ZDP

Pro účely daně z příjmů fyzických osob je vhodné ještě vydefinovat pojem **bytová jednotka** coby jednotku, která neobsahuje nebytový prostor jiný než garáž, komoru nebo sklep. Jednotka vymezená od roku 2014 novým občanským zákoníkem totiž obecně může obsahovat více bytových a nebytových prostor, ale zákonodárce chce pro účely zdanění fyzických osob poskytnout jisté úlevy jen takovým, které neobsahují „klasický nebytový prostor“. V nové úpravě od roku 2015 přitom není problémem, pokud je součástí jednotky garáž, komora či sklep, i když by byly vymezeny jako nebytový prostor.

1041

KAPITOLA 2

Příjmy od daně z příjmů fyzických osob osvobozené

2.1 Osvobození úplatných příjmů

2.1.1 Osvobození nemovitých věcí

K nejvíce uplatňovaným titulům pro **osvobození od daně z příjmů fyzických osob** patří osvobození **u nemovitých věcí**. Základní rozdělení odděluje případy, **kdy zde měl prodávající bydliště nejméně po dobu dvou let**.

1042

Osvobození příjmů z prodeje rodinného domu a souvisejícího pozemku, nebo jednotky, která zahrnuje nebytový prostor, včetně souvisejícího pozemku, lze uplatnit, pokud v něm prodávající měl bydliště:

§ 4 odst. 1
písm. a) ZDP

- nejméně po dobu dvou let bezprostředně před prodejem, anebo
- kratší dobu (teoreticky i jediný den!), pokud použije prodejem získané prostředky na uspokojení bytové potřeby (§ 15 odst. 3 ZDP [112194]).

Pro osvobození příjmu plynoucího manželům z jejich společného jmění (§1010) postačí, aby podmínky pro jeho osvobození splnil jen jeden z manželů, pokud majetek, kterého se osvobození týká, není nebo nebyl zařazen do obchodního majetku jednoho z manželů.

Toto osvobození se nevztahuje na příjem:

- a) z prodeje rodinného domu nebo bytové jednotky (§1041), pokud jsou nebo byly zahrnuty do obchodního majetku (§ 4 odst. 4 ZDP (§1034)), a to do dvou let od jeho vyřazení z obchodního majetku,
- b) z budoucího prodeje rodinného domu nebo bytové jednotky nebo spoluvlastnického podílu a souvisejícího pozemku, uskutečněného v době do dvou let od nabytí vlastnického práva k tomuto domu nebo k jednotce,
- c) z budoucího prodeje rodinného domu nebo bytové jednotky, uskutečněného v době do dvou let od jejich vyřazení z obchodního majetku, i když kupní smlouva bude uzavřena až po dvou letech od nabytí nebo po dvou letech od vyřazení z obchodního majetku.

1044

§ 4 odst. 1
písm. b) ZDP

Osvobození příjmů z prodeje nemovitých věcí v ostatních případech je možné uplatnit pouze za podmínky, přesáhne-li doba mezi nabytím a prodejem dobu pěti let.

VÝJIMKA

I toto ustanovení [§ 4 odst. 1 písm. b) ZDP] má výjimky, a to jak ve prospěch, tak v neprospěch fyzické osoby-poplatníka daně z příjmů. Výjimkou ve prospěch poplatníka je případ, že jde o prodej nemovité věci nabytých děděním od zůstavitele, který byl příbuzným v řadě přímé nebo manželem (manželkou) – zde se zkracuje doba pěti let o dobu, po kterou byla nemovitá věc prokazatelně ve vlastnictví zůstavitele.

PŘÍKLAD

Chatu (kde nikdo z rodiny trvale nebydlí) pořídil dědeček v roce 2007, po jeho smrti přešlo vlastnictví v roce 2014 na vnuka, ten chatu v roce 2015 prodává. Vzhledem k dědění v řadě přímé je na osvobození příjmů z prodeje nárok, neboť se započítá doba od roku 2007.

Dále lze dobu pěti let zkrátit i o dobu, po kterou prodávající vlastnil pozemek, jenž byl předmětem výměny v rámci pozemkových úprav (podle z. č. 139/2002 Sb.). V případě prodeje pozemku nabytého výměnou od pozemkového úřadu se tato doba započítává i do doby, která běží od vyřazení vyměněného pozemku z obchodního majetku.

Osvobození se nevztahuje na příjmy:

- a) z prodeje nemovitých věcí, pokud jsou nebo v období pěti let před prodejem byly zahrnuty do obchodního majetku,
- b) z budoucího prodeje těchto nemovitých věcí uskutečněného v době do pěti let:
 - od nabytí, nebo
 - od jejich vyřazení z obchodního majetku (§ 4 odst. 4 ZDP (§1034)), i když kupní smlouva bude uzavřena až po pěti letech od nabytí nebo po pěti letech od vyřazení z obchodního majetku,
- c) prodeje práva stavby, není-li zřízena stavba vyhovující právu stavby.